

ก้าวสู่ 34 ปี วารสารแพทย์เขต 4-5 The 34th year of the Region 4-5 Medical Journal

สุมาลี นาคถนอมทรัพย์ ค.บ.,
สุนัย จันทรินาย พ.บ.,
กลุ่มพัฒนาระบบบริการสุขภาพ
โรงพยาบาลนครปฐม

Sumalee Naktanomsab B.Ed.,
Sunai Janchai M.D.,
*The Development of Health Service System
Nakhonpathom Hospital*

ประวัติการก่อตั้ง

เริ่มจัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2524 ภายใต้ชื่อ “วารสารแพทย์เขต 7” โดยชมรมศัลยแพทย์เขต 7 และกรรมการหลักต้นของนายแพทย์ ธนา เอี้ยการนา นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้ซึ่งมีประสบการณ์ทางศัลยแพทย์เป็นเยี่ยม และผ่านการบริหารโรงพยาบาลจังหวัดหลายแห่ง ท่านมีแนวคิดที่ว่า “แม้ศัลยแพทย์ซึ่งประจำอยู่ตามโรงพยาบาลต่าง ๆ จะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถอันดีก็ตาม หากแต่ได้กระจายอยู่ในที่ต่างกัน ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาอย่างกว้างขวางพอ สำหรับการบริการที่ดีเยี่ยม น่าที่จะได้มีการประสานงานซึ่งกันและกัน”¹

“ชมรมแพทย์เขต 7 อาจกล่าวได้ว่าเป็นชมรมวิชาการที่เกิดสืบเนื่องจากชมรมศัลยแพทย์เขต 7 ซึ่งกิจกรรมเบื้องต้น ได้แก่ การประชุมเพื่อปรึกษาและแสดงผลงานระหว่างมวลสมาชิก เป็นประจำทุก 3 เดือน การประชุมดังกล่าวดำเนินไปด้วยดี มีเนื้อหาสาระ และคุณภาพดีขึ้นโดยลำดับ ระหว่างการประชุมทุกครั้งมีการปรึกษาปัญหาผู้ป่วยและการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างโรงพยาบาล ยิ่งกว่านั้นการประกวดผลงานทางวิชาการ ซึ่งแสดงต่อที่ประชุมยังเป็นเหตุให้คุณภาพของการปฏิบัติงานดีขึ้น”¹

โดยที่เมื่อเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2522 ได้รวมตัวกันจัดประชุมวิชาการขึ้นเป็นครั้งแรก ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ชมรมแพทย์เขต 7” เนื่องจากมีการเชิญแพทย์สาขาอื่นเข้าร่วมประชุมด้วยนั่นเอง เหตุดังกล่าวในปี พ.ศ. 2527 วารสารชมรมศัลยแพทย์เขต 7 จึงโอนไปอยู่ในความดูแลของชมรมแพทย์เขต 7 นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน²

จากวารสารแพทย์เขต 7 สู่วารสารแพทย์เขต 4-5

พัฒนาการวารสาร จากวารสารแพทย์เขต 7 สู่วารสารแพทย์เขต 4-5 ตามลำดับดังนี้

1. ด้านการดำเนินงาน รูปแบบและสัญลักษณ์ของชมรม

พ.ศ. 2524 ปีที่ 1 เจ้าของโดยชมรมศัลยแพทย์เขต 7 พิมพ์แบบสี่เดี่ยว แจกจ่ายเฉพาะสมาชิกในเขต 7

พ.ศ. 2525 ปีที่ 2 ขอลเลข ISSN 0125-7328

พ.ศ. 2526 งดจัดทำ

พ.ศ. 2527 ปีที่ 3 เจ้าของโดยชมรมแพทย์เขต 7 จนถึงปัจจุบัน

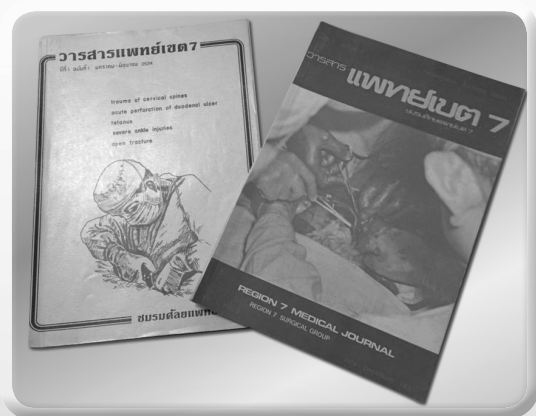
พ.ศ. 2531 ปีที่ 7 พิมพ์แบบ 3 สี ทำแจกสมาชิกในเขต 7 และเพิ่มห้องสมุดโรงพยาบาล ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ผลิตแพทย์ และหอสมุดแห่งชาติ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการสืบค้น และเผยแพร่ในวงกว้าง

พ.ศ. 2555 ปีที่ 31 จัดพิมพ์ปกใหม่จากเดิมพิมพ์แบบ 1 สี เปลี่ยนเป็น พิมพ์แบบ 4 สี เคลือบ UV/ใสกา

พ.ศ. 2558 ปีที่ 34 พิมพ์แบบ 4 สี เคลือบ UV/ใสกา เปลี่ยนจากโรงพิมพ์เรือนแก้ว เป็น บริษัท เพชรเกษม ฟรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด

ในช่วงการดำเนินงานชมรมฯ ได้มีการปรับเปลี่ยน ชื่อวารสาร การใช้ตราสัญลักษณ์ และปกวารสารฯ รายละเอียดดังแผนภูมิที่ 1-2

แผนภูมิที่ 1 แสดงรูปลักษณะของวารสาร การเปลี่ยนชื่อวารสารและชมรมแพทย์ ตามเขตพื้นที่ให้บริการของกระทรวงสาธารณสุข

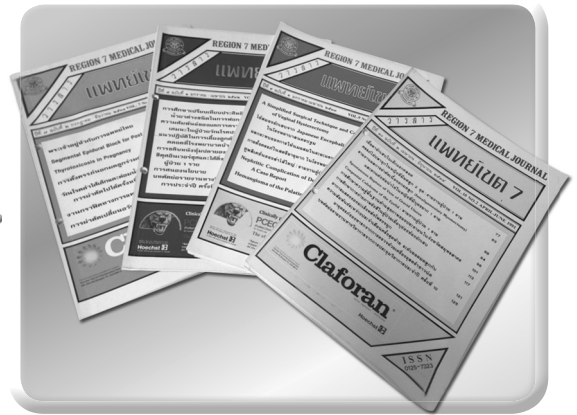
↑ พ.ศ. 2524

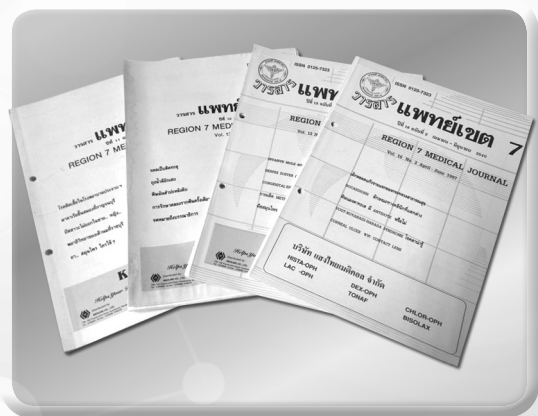
↑ พ.ศ. 2525-2528

↑ พ.ศ. 2529-2530

↑ พ.ศ. 2531-2535

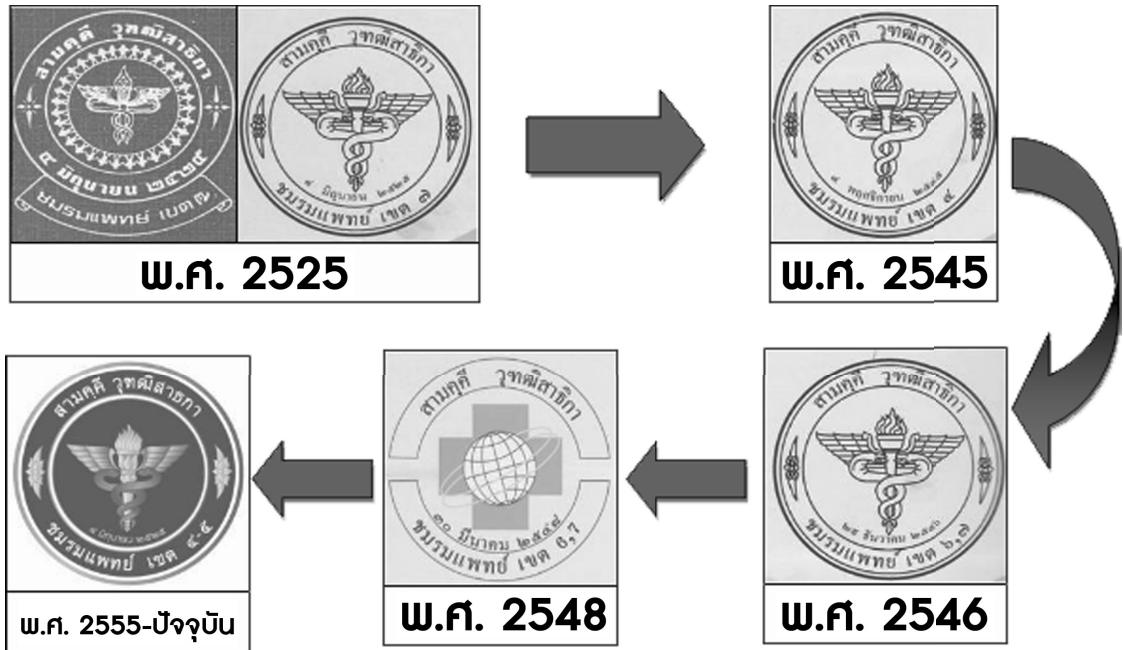

↑ พ.ศ. 2536-2554

↑ พ.ศ. 2555-ปัจจุบัน

แผนภูมิที่ 2 แสดงการใช้ตราสัญลักษณ์ของชมรมแพทย์เขต 4-5 พ.ศ. 2525 – ปัจจุบัน

2. ด้านโรงพยาบาล และบรรณาธิการผู้รับผิดชอบจัดทำวารสาร

จากการดำเนินงานโดยคณะกรรมการบริหาร มีวาระชุดละ 2 ปี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ชมรมฯ ได้จัดกิจกรรมเพื่อสมาชิกและส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประชุมวิชาการรายเดือนปี และการจัดทำวารสาร ในด้านวารสารมีการรับผิดชอบในการจัดทำวารสาร ดังนี้

โรงพยาบาลราชบุรี เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำวารสาร บรรณาธิการ คือนายแพทย์สุเทพ ชูใจ “การจัดพิมพ์วารสารแพทย์เขต 7 ฉบับปฐมนี้ ย่อมมีความไม่สมบูรณ์ปรากฏอยู่หลายแห่ง กระผมขออ้อมรับข้อตำหนิโดยคุณฐิติ หวังว่าเนื้อหาสาระทางวิชาการจะก่อประโยชน์กับทุกท่านพอสมควร ความคิดเห็นจากสมาชิก และแพทย์ทุกท่านเป็นสิ่งที่คณะผู้จัดทำประสงค์อย่างยิ่ง”¹ โดยจัดทำถึงปี พ.ศ. 2528 ในปี พ.ศ. 2529-2530 โรงพยาบาลเพชรบุรี เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำวารสาร บรรณาธิการ คือนายแพทย์วิทยา เพ็ชรดาชัย

ในปี พ.ศ. 2531-2534 โรงพยาบาลนครปฐม เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำวารสาร บรรณาธิการ คือนายแพทย์ธิตี บุญมงคล “จากการประชุมคณะกรรมการบริหารชมรมแพทย์เขต 7 ประจำปี 2531-2533 เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2531 ได้มีมติให้โรงพยาบาลนครปฐม โดยฝ่ายวิชาการ รับผิดชอบจัดทำวารสารแพทย์เขต 7 ต่อจากโรงพยาบาลเพชรบุรี”³

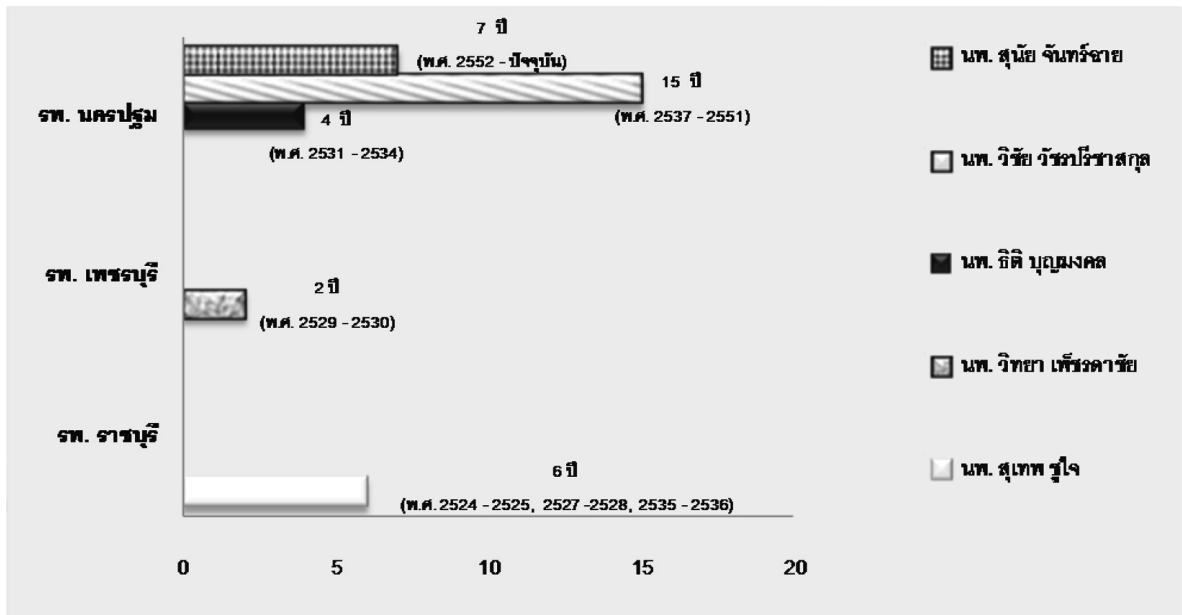
ในปี พ.ศ. 2535-2536 โรงพยาบาลราชบุรี เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำวารสาร บรรณาธิการ คือนายแพทย์สุเทพ ชูใจ “การจัดทำวารสารก็จะเปลี่ยนไปอยู่ในความรับผิดชอบของคณะบรรณาธิการจากโรงพยาบาลราชบุรี ซึ่งความจริงแล้วก็เป็นผู้บุกเบิกจัดทำวารสารนี้มาตั้งแต่ฉบับปฐมฤกษ์ และยังจัดทำต่อมาเป็นเวลาถึง 4 ปี จนถึงปีที่ 5-6 จึงหมุนเวียนไปยังโรงพยาบาลเพชรบุรี”⁴

ในปี พ.ศ. 2537-ปัจจุบัน โรงพยาบาลนครปฐม เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำวารสารอีกวาระหนึ่ง “วารสารแพทย์เขต 7 ฉบับนี้เป็นปีที่ 13 ฉบับที่ 1 ซึ่งกองบรรณาธิการได้ย้ายกลับมาอยู่ที่โรงพยาบาล

นครปฐม หลังจากไปอยู่ที่โรงพยาบาลราชบุรี 2 ปี⁵ บรรณาธิการคือนายแพทย์วิชัย วัชรปรีชาสกุล จัดทำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2551 รวมระยะเวลา 15 ปี

และในปี พ.ศ. 2552 ได้เปลี่ยนบรรณาธิการมาเป็น นายแพทย์ สุนัย จันทรฉาย จนถึงปัจจุบัน รายละเอียดดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 แสดงโรงพยาบาล และบรรณาธิการผู้รับผิดชอบจัดทำวารสารแพทยเขต 4-5 พ.ศ. 2524-ปัจจุบัน

3. ด้านการพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพ

พ.ศ. 2534 (ปีที่ 10) จัดทำดรรชนีรายชื่อผู้แต่ง และดรรชนีชื่อเรื่อง “ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 จะเพิ่มการตีพิมพ์จากปีละ 3 ฉบับ เป็นปีละ 4 ฉบับ มีกำหนดออกทุก 3 เดือน และในฉบับสุดท้ายของปีนี้คือ ฉบับที่ 4 ทางกองบรรณาธิการจะได้จัดทำดรรชนีรายชื่อผู้แต่ง และดรรชนีชื่อเรื่องของบทความ ที่ลงในวารสารตั้งแต่ฉบับที่ 1 ปีที่ 1 จนถึงฉบับที่ 4 ปีที่ 10 ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการ”⁶

พ.ศ. 2555 (ปีที่ 31) ดำเนินการพัฒนาเครือข่ายวารสารวิชาการทางการแพทย์ และสาธารณสุขให้ได้มาตรฐาน พัฒนาเป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-journal) โดยนำเข้าและเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารผ่านบนเครือข่าย <http://pubnet.moph.go.th/journals/>⁷ ย้อนหลังตั้งแต่ปี 2524-2554 รวม 30 ปี

พ.ศ. 2556 (ปีที่ 32) นำเข้าข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารผ่านบนเครือข่าย <http://thailand.digitaljournals.org>⁸ และพัฒนากองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ สาขา ศัลยศาสตร์ สูติ-นรีเวชศาสตร์ อายุรศาสตร์ และ ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ ให้มีศักยภาพตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)

พ.ศ. 2557- 2558 (ปีที่ 33 - 34)

1. วิจัย เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดทำวารสารแพทยเขต 4-5 สู่การเป็นวารสารระดับชาติ”
2. จัดทำโครงการ “ดรรชนีวารสารแพทยเขต 4-5 ปีที่ 1- 30 พ.ศ. 2524-2554”

ชนิดของวารสารแพทย์เขต 4-5

วารสารแพทย์เขต 4-5 เป็นวารสารวิชาการราย 3 เดือน ซึ่งปัจจุบันตีพิมพ์มาถึงปีที่ 34 มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความคิดเห็น เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ทางวิชาการด้านการแพทย์ เพื่อสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าใน วิทยาการแขนงวิชาต่างๆ โดยการกระตุ้นให้เกิด การศึกษาค้นคว้า และรองรับการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการให้แก่แพทย์โรงพยาบาลในเครือข่าย บริการสุขภาพที่ 5 โดยแบ่งเป็น เขต 4 ได้แก่ โรงพยาบาลในจังหวัด นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี และเขต 5 ได้แก่ โรงพยาบาลในจังหวัด สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์

สำนักงานตั้งอยู่ที่ห้องสมุด ชั้น 5 อาคาร ผู้ป่วยนอกและอำนวยการ โรงพยาบาลนครปฐม มี คณะผู้จัดทำประกอบด้วย บรรณาธิการที่ปรึกษา คือ หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพของ โรงพยาบาลในเขต 4-5 บรรณาธิการ คือ นายแพทย์ สุนัย จันท์ฉาย หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบบริการ สุขภาพโรงพยาบาลนครปฐม รองบรรณาธิการ คือ นายแพทย์ธิตี แสงธรรม กองบรรณาธิการคือ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาทางการแพทย์ด้านต่างๆ ในโรงพยาบาลนครปฐม ผู้จัดการวารสารฯ คือ นางสุมาลี นาคถนอมทรัพย์ บรรณาธิการชำนาญการ หัวหน้างานห้องสมุด

กระบวนการทำงานเริ่มจาก บรรณาธิการ จัดหา และคัดเลือกบทความที่ส่งมาจากแพทย์ใน โรงพยาบาลเขต 4-5 กองบรรณาธิการพิจารณาตรวจสอบ กลั่นกรอง และตัดสินใจจะรับ หรือปฏิเสธ หรือ ให้ไปปรับปรุงแก้ไขก่อนการรับรองให้ลงตีพิมพ์ ในวารสารฯ บทความหนึ่งบทความจะมีแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญทบทวนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป (Peer-review) เพื่อความเหมาะสม ถูกต้อง และเพิ่มคุณค่าทาง วิชาการ หลังจากนั้น บทความจะถูกส่งมายัง สำนักงานฯ พร้อมกับข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ

ซึ่งฝ่ายจัดการจะส่งข้อเสนอแนะ และการแก้ไข บทความไปยังผู้เขียนบทความ เมื่อผู้เขียนบทความ แก้ไขเรียบร้อยแล้วก็จะส่งกลับมายังสำนักงานฯ พิจารณาตรวจสอบการแก้ไข ฝ่ายจัดการจะส่งไป โรงพิมพ์เข้าสู่กระบวนการพิมพ์ หลังจากนั้นจะมีการตรวจพิสูจน์อักษรต้นฉบับบทความจากโรงพิมพ์ อีกอย่างน้อย 3 ครั้ง โดยที่ฝ่ายจัดการส่งให้ผู้ลง บทความได้ตรวจสอบทบทวนอีกครั้ง ก่อนตีพิมพ์ ออกมาเป็นตัวเล่ม จำนวน 360 เล่ม และจัดทำเป็น วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-journal) ซึ่งสามารถตีพิมพ์ เผยแพร่ก่อนวารสารที่เป็นตัวเล่มประมาณ 5-10 วัน สำหรับงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการพิมพ์ มาจากเงินสนับสนุนการจัดทำวารสารฯ ของชมรม แพทย์เขต 4-5

ในด้านรูปแบบตัวเล่มของวารสาร ส่วน ของปกใช้กระดาษมัน การออกแบบปกได้ใช้สี ประจำชมรมแพทย์เขต 4-5 คือ สีฟ้า ภาพประกอบ คือ ตราชมรมฯ และสัญลักษณ์ประจำจังหวัดของ โรงพยาบาลในเขต 4-5 มีการนำเสนอชื่อบทความ ที่น่าสนใจบนปก ด้านในมีการระบุรายชื่อคณะกรรมการบริหารชมรมฯ รายชื่อกองบรรณาธิการ เบอร์โทรศัพท์ ที่อยู่สำหรับติดต่อสำนักงานฯ ส่วน ของหน้าสารบัญจะแบ่งเป็นชื่อเรื่องที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ มีคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ ลงในวารสารแพทย์เขต 4-5 ซึ่งเขียนคำอธิบายแต่ละ ขั้นตอนอย่างละเอียด โดยบทความที่ตีพิมพ์ใน วารสารฯ ได้แก่ นิพนธ์ต้นฉบับ (original article) รายงานผู้ป่วย (case report) บทความพินิจฯ (review article) บทความบรรณาธิการ (editorial) และ บทความพิเศษ (Special Article) สำหรับส่วนประกอบ ของบทความนั้นจะมีรายละเอียด ประเภทบทความ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง วุฒิปริญญาทางการแพทย์ สังกัด บทความย่อ คำสำคัญที่มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ส่วนเนื้อหาของบทความขึ้นอยู่กับผู้เขียน บทความว่าจะเลือกเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ การเขียนเอกสารอ้างอิงนั้นจะใช้อ้างอิง

รูปแบบแวนคูเวอร์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการเตรียมบทความ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารที่มีชื่อเสียงและเป็นสากล

สำหรับการเผยแพร่วารสารแพทยเขต 4-5 นั้น ในส่วนตัวเล่มจะแจกเป็นอภิธานนาการให้กับโรงพยาบาลในเขต 4-5 จำนวน 155 แห่ง โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปในประเทศไทย จำนวน 81 แห่ง มหาวิทยาลัยผลิตแพทย์จำนวน 20 แห่ง หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวน 24 แห่ง และผู้ลงผลงานจำนวนคนละ 5 ฉบับ ในส่วนวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-journal) นั้น ได้เผยแพร่โดยอนุญาตดาวน์โหลดไฟล์ได้ฟรีจาก <http://thailand.digitaljournals.org/index.php/R45MJ>

ในการพัฒนาวารสารกองบรรณาธิการปัจจุบัน ได้วางเป้าหมายให้เป็นวารสารทางการแพทย์ที่มีคุณภาพระดับสากลของเขตบริการสุขภาพที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย กระบวนการจัดการที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และการพัฒนาซึ่งจะยังประโยชน์แก่ประชาชนและระบบสาธารณสุข

เอกสารอ้างอิง

1. สุเทพ ชูใจ. บรรณาธิการแถลง. วารสารแพทยเขต 7 2524;1(1).
2. วิวัฒน์ สุรางค์ศรีรัฐ. หัวหน้ากลุ่มงานศัลยกรรมออร์โธปิดิกส์. สัมภาษณ์. 17 กันยายน 2556.
3. ธิติ บุญมงคล. บรรณาธิการแถลง. วารสารแพทยเขต 7 2531;7(1).
4. ธิติ บุญมงคล. บรรณาธิการแถลง. วารสารแพทยเขต 7 2534;10(4).
5. วิชัย วัชรปรีชาสกุล. บรรณาธิการแถลง. วารสารแพทยเขต 7 2537;13(1).
6. ธิติ บุญมงคล. บรรณาธิการแถลง. วารสารแพทยเขต 7 2534;10(1).
7. งานห้องสมุด กลุ่มพัฒนาระบบบริการสุขภาพ. โครงการพัฒนาวารสารแพทยเขต 4-5 ให้ได้มาตรฐานเป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-journal). นครปฐม: โรงพยาบาลนครปฐม; 2554.
8. งานห้องสมุด กลุ่มพัฒนาระบบบริการสุขภาพ. โครงการพัฒนาวารสารแพทยเขต 4-5 (e-journal) ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน. นครปฐม: โรงพยาบาลนครปฐม; 2556.